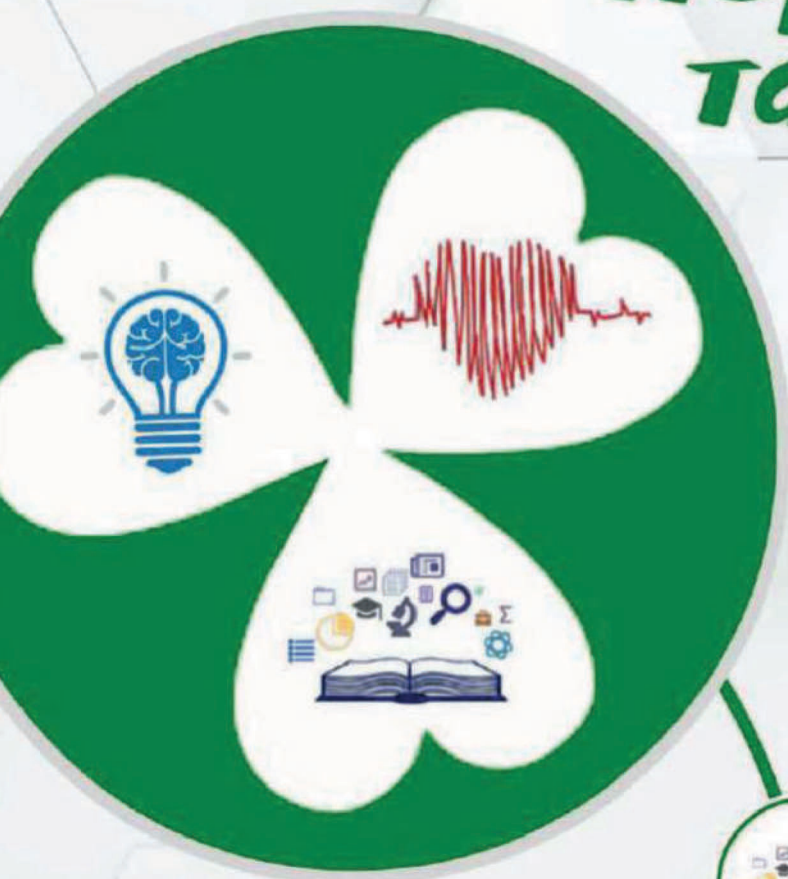

Наукові перспективи
Видавнича група

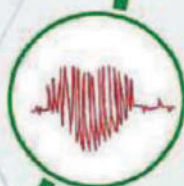
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№(2)48 2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 2(48) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

**All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education**

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 2(48) 2025

Kiev – 2025

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2\(48\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2(48))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2025. № 2(48) 2025. С. 2328

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 17.02.2025, № 6/2-25)

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартиснева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвождєвч Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна — доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гузь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Інжирська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматик, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхківського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна — кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
30. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідельський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіпова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Dekarchuk M.V. <i>FORMATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICS AND NATURAL SCIENCES' READINESS FOR RESEARCH ACTIVITIES</i>	25
Garbar S.V. <i>CHILDREN'S CARTOON AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL AGE CHILDREN</i>	34
Honcharuk V.V., Chyrva H.M. <i>THE INFLUENCE OF STUDYING THE METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH ON THE FORMATION OF SPECIALISTS IN THE CONDITIONS OF HIGH SCHOOLS</i>	45
Kryshnyi P.I., Yaroshov M.I. <i>OPERATION "BRAVO-TWO-ZERO": ANALYSIS OF THE SAS UNIT'S ACTIONS AND LESSONS FOR UKRAINIAN SPECIAL FORCES</i>	57
Mukan N.V., Bilan V.M. <i>CURRENT CHALLENGES AND PROBLEMS IN PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS: SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL DISCOURSE</i>	67
Pikas O.B. <i>CHARACTERISTICS LIPID METABOLISM IN THE BLOOD OF PATIENTS WITH ADVERSE PULMONARY TUBERCULOSIS</i>	78
Pikas P.B. <i>DEVIATIONS IN LIPID METABOLISM IN THE BLOOD OF PATIENTS WITH POLYPS OF THE GASTROINTESTINAL CANAL</i>	85
Sharykov D.I., Kuts S.I., Kuts V.I. <i>JUGGLING AS A WAY TO STIMULATE NEUROPLASTICITY AND A TOOL FOR SOCIAL INTERACTION</i>	93
Tsukanova A.O. <i>HISTORICAL «HIGHLIGHTS» IN MATH CLASSES (USING EXAMPLE OF PRACTICAL CLASS ON THE THEME «TRIGONOMETRY. SOLVING NON-STANDARD PROBLEMS»)</i>	105

Tsukanova A.O. <i>HISTORICISMS IN MATHEMATICAL PRACTICAL CLASSES (USING EXAMPLE OF PRACTICAL CLASS ON THE THEME «INTEGRAL CALCULUS. SOLVING PROBLEMS OF INCREASED COMPLEXITY»)</i>	120
Varlakova A.V., Bondar A.V. <i>THE INTEGRATION OF CLIL METHODOLOGY IN TECHNICAL UNIVERSITIES: A COMPREHENSIVE APPROACH TO LANGUAGE AND CONTENT LEARNING</i>	133
Vertel V.V. <i>SOURCE BASE FOR RESEARCH ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL-NATURALISTIC WORK IN THE OUT-OF-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS OF NORTHEASTERN UKRAINE (1940's – 20's of the 21st CENTURY)</i>	142
Бабакіна О.О., Шуртигіна В.А. <i>УПРАВЛІНСЬКІ СТРАТЕГІЇ УПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ</i>	157
Басюк Н.А. <i>ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ ГНУЧКОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА: ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ</i>	166
Бичко А.В., Гурняк О.М. <i>ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ОВОЛОДІННЯ МЕДИЧНОЮ БІОЛОГІЄЮ</i>	178
Білик О.С., Біда Д.Д., Гаврик В.Є., Опачко М.В. <i>НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМНО-ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ</i>	190
Біляковська О.О., Голяд І.С., Прусак Ю.В. <i>ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИЗАЙНУ</i>	202
Бобовський Р.П., Бован Н.П., Шевчук О.М. <i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РІЗНИХ СИСТЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ</i>	213
Бойко Ю. <i>ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА В ЗАГРОЗЛИВИХ ДЛЯ ЖИТТЯ СТАНАХ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБАХ, У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	227

Браславська О.В. <i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ: ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ОСВІТИ</i>	238
Бунецька І.М. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ: ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ</i>	250
Бунецька І.М., Кононец Н.В. <i>ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІВ У КИТАЇ</i>	262
Гайсинюк Н.А. <i>УНІВЕРСИТЕТСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ОСЕРЕДКИ ПОШИРЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ВІДКРИТИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ</i>	274
Галів М.Д., Федорович А.В. <i>ЗАВДАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПЕНІТЕНЦАРНОЇ СЛУЖБИЩОДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗАСУДЖЕНИХ</i>	284
Глуховська Н.А., Мусійчук С.М., Зуєнко Н.О. <i>ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК РУШІЙНА СИЛА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	294
Гончарова О.К. <i>КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ</i>	304
Гордійчук М.С., Каньоса Н.Г. <i>ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКА ЧЕРЕЗ ІНТЕГРАЦІЮ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАВЧАЛЬНИХ МЕТОДИК</i>	316
Гриценко О.Е., Бородіна Т.М. <i>КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ХОРЕОГРАФІЇ</i>	326
Грітченко А.Г. <i>РЕВЕРСИВНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	334
Дика Н.М., Глазова О.П. <i>РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ НАДОЛУЖЕННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ УЧНІВ ЗЗСО НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i>	345

Дідовець Ю.В. <i>ТЕХНОЛОГІЯ МІЛІТАРНОГО ЕТНОДИЗАЙНУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА І РЕМЕСЕЛ</i>	354
Дубовик С.Г., Олешко В.С. <i>РОЗВИТОК МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ</i>	362
Жула Н.А. <i>ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДИТЕЙ З АУТИЗМОМ: РОЛЬ СУБ'ЄКТІВ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ</i>	373
Залужна А.Є., Макух Д.Д. <i>СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ</i>	383
Івашковська В.В., Дончев І.І., Койчева Т.І., Кавецький Т.С., Паньків Л.І., Даньків О.О., Кузик О.В., Столярчук І.Д., Гольський В.Б., Угрин Ю.О., Лешко Р.Я., Британ В.Б. <i>ЕСТЕТИЧНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ</i>	396
Кабиш М.Ю., Кухарчук І.О. <i>КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ В ШКОЛІ</i>	405
Казанішена Н.В. <i>РОЛЬ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я У ФОРМУВАННІ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ</i>	418
Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Мірошніченко О.М. <i>ДІАГНОСТИКА ТА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ З ДИТИНОЮ З РАС</i>	427
Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Щербак І.М. <i>КРИТЕРІЇ ВИБОРУ КАЗОК ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ КАЗКОТЕРАПЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ</i>	439
Калиндрузь Б.М. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ</i>	453
Калюжна Ю.П., Чорнобривець О.В., Сухобрус Н.С. <i>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНО-ЛОГОПЕДИЧНІ АСПЕКТИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	464

- Капелько Л.Г.** 476
ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА МІЖ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ Й СІМ'ЄЮ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
- Карасевич С.А.** 488
ІГРОВІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ТА СТАРШОГО ВІКОВОГО ПЕРІОДУ
- Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Янко Н.В., Хміль О.В., Амосова Л.І., Уласевич Л.П., Садовські М.О.** 497
ФАКТОРИ МОТИВАЦІЇ ПРИ ОПАНУВАННІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
- Кліщ І.П., Федорченко Ю.В., Гаморак Г.П.** 506
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- Кліщ І.П., Федорченко Ю.В., Гаморак Г.П.** 519
ПЕДАГОГІЧНІ МОДЕЛІ ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- Ковтун О.В., Базова В.І.** 527
УДОСКОНАЛЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ
- Копил Г.О., Струтинська І.Ю., Слободзян Р.Д.** 538
МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ СТРАТЕГІЙ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Костолович М.І.** 552
МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- Кочарян А.Б.** 563
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ МЕТОДИК ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ МОДЕЛЕЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ ЗА ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИМ ПРОФІЛЕМ В ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
- Куліш І.М., Трубенко І.А., Зінченко А.В.** 575
ПОЗНАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 2(48) 2025

- Кучай О.В., Кучай Т.П., Дутка Г.Я., Повлін І.Е., Осередчук О.А.** 586
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ
- Кушнір Л.О., Сустретов А.С., Тонконог Н.І.** 594
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Кушнірук С.А., Ігнатенко І.С.** 603
ПЕРЕВАГИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНО-ОСВІТНЬОГО КОНТЕНТУ СТОСОВНО ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА В СУЧАСНИХ УМОВАХ
- Лаппо В.В.** 614
ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ
- Лей Кунь** 625
ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУТЬ І ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
- Лесик А.С.** 639
ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕФЛЕКСИВНО-ПРОГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ
- Лещій Н.П.** 648
ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ
- Малихін О.В., Павельчук М.О.** 660
ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ АВТОНОМНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
- Марєєв Д.А., Міняйло Р.В., Литвиненко Я.О.** 669
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАРТОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ДІАЛЕКТОЛОГІЇ
- Мартиненко Л.А.** 677
ВИЯВЛЕННЯ, НАВЧАННЯ ТА ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ
- Матковський А.О.** 688
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА» У НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТАХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРІ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

- Машталір А.І., Пилипишин О.І., Бондаренко С.В.** 701
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ТНМУ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ)
- Мережко Ю.В.** 711
ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
- Моторіна В.Г., Заверуха Ю.Г., Кушевська Н.М.** 721
ВИВЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧІВ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТВОРЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Нагорна К.В.** 735
ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
- Нікітська Ю.М., Михальчук О.О., Панченко О.О.** 753
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВУ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
- Нінова Т.С., Зорочкіна Т.С., Степанова Н.М., Здір Д.Р., Гуйван Л.В.** 762
ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА З ПРИРОДОЗНАВСТВА РІДНОГО КРАЮ Я СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»
- Новосельська Н.Т., Комарницька С.-Л.В.** 773
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
- Огієнко Д.П.** 783
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЕТНОДИЗАЙНУ НАРОДНОЇ ЛЯЛЬКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
- Пашко К.О., Крицька Г.А., Лотоцька О.В., Лотоцький В.В., Федорів О.Є., Данчишин М.В.** 796
ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ САНІТАРНОГО НАГЛЯДУ І МЕДИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ХАРЧУВАННЯМ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗСУ» ПРИ ВИВЧЕННІ ВІЙСЬКОВОЇ ГІГІЄНИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І.Я. ГОБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ
- Пензай С.А.** 808
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА У СПОРТІ

Петренко М.О. <i>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ</i>	818
Петровський Б.І. <i>КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РОБОТОДАВЦІВ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ІТ-СФЕРИ</i>	829
Пилаєва Т.В., Матвійчук О.М., Ткаля І.А. <i>ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ</i>	840
Полянюк М.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФУНДАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ТЕРЕНАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ. - ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ ХХ СТ.</i>	853
Привалко Е.Г., Лисенко Т.А. <i>«ФІЗИЧНА ТА КОЛОЇДНА ХІМІЯ» У КОНТЕКСТІ ЄДКІ «КРОК-1»: АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ І НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ</i>	864
Прокопів Л.М., Стинська В.В., Дідух І.М., Фофанов В.О. <i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНІЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ</i>	878
Рожі І.Г., Єрмаков В.В., Носаченко В.М. <i>ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ОСЕРЕДОК ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	891
Руденко А.В. <i>РЕФЛЕКСИВНО-ПРОГНОСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ГЕОГРАФІЇ: РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ</i>	903
Савченко Н.С. <i>ОСОБЛИВОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	921
Семененко І.В., Швачка А.О., Мережко Ю.В. <i>НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ</i>	931
Слюсар Н.О., Клименко І.М. <i>ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ ЛЕШКО-ПОПЕЛЬ: ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ, ЕТИЧНА СПАДЩИНА ТА ВПЛИВ НА СУЧАСНУ МЕДИЧНУ ОСВІТУ</i>	942

- Смолінська О.Є., Камрацька О.І.** 951
ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН БЕЗПЕКОВОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НОВЕ Й ТРАДИЦІЙНЕ
- Снігурова І.І.** 965
МОВНОКОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ» ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОЇ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Співаков І.І.** 978
РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ІДЕЙ ФОРМУВАННЯ ЯКОСТЕЙ ЦІННІСНОГО ЛІДЕРСТВА ОСОБИСТОСТІ
- Суменко Т.Ю.** 989
КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ПІДХОДИ ДО ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ У ДІЯЛЬНОСТІ МУЗИЧНИХ КЕРІВНИКІВ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ
- Сухомлин А.А., Весніна Л.Е., Запорожець Т.М., Сухомлин Т.А., Міщенко С.В.** 1003
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В МЕДИЦИНІ ТА ОСВІТІ. ОСОБЛИВІСТЬ РОБОТИ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК НА КАФЕДРІ ФІЗІОЛОГІЇ ПДМУ
- Твердохліб Г.В.** 1015
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ УЧНІВ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ
- Тимощук О.Б., Зайцева Г.М.** 1026
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ТА НЕОРГАНІЧНА ХІМІЯ» ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ МАГІСТРІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
- Тимощук О.Б., Костирко О.О.** 1036
РОЗРОБКА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІКА ХІМІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ, ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ»
- Тимчук Л.І.** 1043
ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: БАЛАНС МІЖ УНІФІКАЦІЄЮ ТА УНІКАЛЬНІСТЮ
- Тимчук Л.І., Клоновський Ю.Я.** 1055
ОСВІТНЬО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ТЕОДОРА ЦЕКЛЕРА
- Ткаченко В.В., Усатов Б.С., Маслова І.А., Рубан А.В.** 1067
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ХОРЕОГРАФІВ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 2(48) 2025

- Тягур В.М., Кулін А.З., Габода Є.Б.** 1078
НАВЧАННЯ ПРОЄКТНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗВО ПРИ РОБОТІ З ВИКИДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ
- Федорова М.А., Максимова О.О.** 1094
ОБґРУНТУВАННЯ ЗМІСТОВОЇ СТРУКТУРИ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Філіппова Л.В.** 1107
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
- Хмельницька О.С., Краснокутський Д.Б.** 1116
АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-УПРАВЛІНЦЯ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Хоружа Л.Л.** 1131
АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ
- Цветкова Г.Г.** 1143
АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: АВСТРАЛІЯ -УКРАЇНА: МІСІЯ, СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ЦІННОСТІ, ПРИНЦИПИ
- Цуканова А.О.** 1158
БІОГРАФІЇ МАТЕМАТИЧНИХ МИТЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ МАТЕМАТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТТЯ З ТЕМИ «ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ДАВИДА ГІЛЬБЕРТА»)
- Чепок Р.В.** 1181
ХАРАКТЕРИСТИКА ІНОЗЕМНИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ)
- Чернявський О.А.** 1191
ІНТЕРАКТИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ
- Шоробура І.М.** 1203
КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ (XIX – ПОЧАТОК ХХ СТ.): АДМІНІСТРАТИВНІ СТРУКТУРИ ТА ІНСПЕКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
- Щеголєва Т.Л., Мисечко О.В.** 1212
МОТИВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ: МЕТОДИ ЗАЛУЧЕННЯ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Юрій Р.Ф., Коваль Б.Ф., Вуж Т.Є.** 1224
ОЦІНКА ВПЛИВУ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА МОТИВАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ

СЕРІЯ «Психологія»

- Khanyak K.V., Kompanovych M.S.** 1241
THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL TRAININGS IN ENHANCING THE MOTIVATION OF UKRAINE CONDUCTORS
- Lunov V.Ye.** 1251
POST-COVID SYNDROME: NEUROCOGNITIVE AND MENTAL HEALTH IMPLICATIONS IN ADULTS AND THE ROLE OF METACOGNITIVE PSYCHOTHERAPY AND NEUROGYMNASTICS
- Makarenko A.O.** 1262
RATIONAL SELF-EFFICACY IN IT PROFESSIONALS: MITIGATING BURNOUT THROUGH COGNITIVE LOAD MANAGEMENT AND STRESS RESILIENCE
- Makovskiy A., Makovska V., Storozhuk A.** 1274
EMPIRICAL STUDY OF THE PROSPECTS OF USING BIBLIOTHERAPY TOOLS TO WORK WITH SERVICEMEN
- Malyhin O.P.** 1282
PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE SEXUAL PROFILE OF MODERN YOUTH
- Бабій М.Ф., Коць М.О.** 1293
ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ ПЕДАГОГІВ НА СТІЙКІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ
- Бедь В.В.** 1306
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОЯВИ ПРИ ВЧИНЕННІ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
- Белавіна Т.І., Блінов О.А., Абрамян Н.Д.** 1318
ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ТА ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ
- Бульченко Д.В.** 1328
ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ТА ЧИННИКІВ ЗАТРИМКИ ЙОГО РОЗВИТКУ
- Вдовіченко О.В.** 1343
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСЕКСУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЖІНКИ
- Вітомський Ю.Л., Бондаренко С.Ю.** 1352
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ТЕХНОЛОГІЯМИ ПІДСВІДОМОЇ РЕКЛАМИ ТА ПРАВОВИМИ СТАНДАРТАМИ ІНФОРМОВАНОЇ ЗГОДИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД НА ЕТИЧНІ ПОРУШЕННЯ В МАРКЕТИНГУ

Гах Р.В. <i>ЗАСТОСУВАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ДАНИХ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ САМОРЕГУЛЯЦІЇ В СПОРТІ</i>	1367
Герасимова І.В., Герасімова Н.Є., Сіпко Л.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОРЕГУЛЯЦІЇ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТАНІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ</i>	1381
Горбенко С.Л., Хохліна О.П. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРЕКЦІЇ РОЛЬОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК ЗАСОБУ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ</i>	1391
Діхтяренко С.Ю., Горбачук Г.Б. <i>РЕЗУЛЬТАТИ АПРОБАЦІЇ ПРОГРАМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ ЇХНЬОЇ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОЛЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	1403
Закаблуківська О.О. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	1415
Карпенко Є.В., Южека Р.С. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	1425
Кашпур Ю.М., Цьомик Х.Б., Письменний С.О. <i>РОЛЬ САНОГЕННОГО МИСЛЕННЯ У ПОДОЛАННІ СІМ'ЄЮ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ</i>	1437
Колесніченко Л.А., Гоменюк А.М. <i>АДАПТАЦІЯ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ «ШКАЛА КОНФЛІКТУ РІШЕНЬ» О. КОННОРА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ТА ЇЇ ПСИХОМЕТРИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ</i>	1455
Компанович М.С. <i>СУПЕРВІЗУВАННЯ АРТТЕРАПЕВТИЧНОЇ РОБОТИ КЛІНІЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ЗІ СТРАХАМИ ТА ТРИВОЖНІСТЮ В ОНКОХВОРИХ ДІТЕЙ</i>	1476
Кондратьєва І.П. <i>ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТЕОРЕТИКО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ «Я» У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ РОЗВИТКУ Я-КОНЦЕПЦІЇ ОСОБИСТОСТІ</i>	1487
Коробка Л.М. <i>ЗМІНИ СТАВЛЕННЯ ДО ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЕФЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СПІЛЬНОТНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ</i>	1497

- Королькова Т.М.** 1510
СУЧАСНІ ЗАСОБИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВО-СЛУЖБОВЦІВ З ОЗНАКАМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМИ
- Косенко К.А., Колодяжна А.В., Худавердова А.О.** 1519
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ
- Крикун Л.В.** 1530
РОЛЬ ЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ
- Куровська К.В., Волженцева І.В.** 1545
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В СИСТЕМІ НАУКОВОГО ЗНАННЯ
- Лич О.М., Власова-Чмерук О.М., Назаренко Н.М.** 1557
РОЛЬ КАНІСТЕРАПІЇ ТА ТЕРАПІЇ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ
- Лозовий І.В.** 1568
ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦЕРА
- Любарець В.В., Кривець Ю.М.** 1580
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РОЛЬ ТЬЮТОРСТВА ТА МЕНТОРСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
- Лялюк Г.М.** 1592
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАХІВ ТА ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Марциняк-Дорош О., Скляр О.Є., Юденко О.В., Ікаєв А.Р., Булгакова Т.М.** 1604
ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМАНДНИХ ВИДІВ СПОРТУ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ
- Матохнюк Л.О.** 1618
ОСОБЛИВОСТІ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ПАРТНЕРІВ ШЛЮБОМ: ЧИННИКИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Мешко О.І., Мешко Г.М.** 1627
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕДАГОГА
- Налімова В.В.** 1638
ЕМОЦІЙНІ ТРИГЕРИ ПОПУЛІЗМУ: ЯК СТРАХ І ГНІВ ВПЛИВАЮТЬ НА ВИБОРЧІ УПОДОБАННЯ

Номеровський А.І. <i>ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕЖИВАННЯ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ ПАЦІЄНТІВ</i>	1652
Ожубко Г.В., Орлова О.М., Дмитрів В.М. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ: УПРАВЛІННЯ СТРЕСОМ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	1663
Перелигіна Л.А., Дичко О.О., Хань С.П. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ</i>	1672
Петреченко С.А. <i>ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ТА ПІЛґ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВАЖКОПОРАНЕНИХ КОМБАТАНТІВ</i>	1683
Пономаренко Т.І., Сніцар Н.М. <i>КІБЕРБУЛІНГ ОЧИМА СТАРШОКЛАСНИКІВ: ДОСВІД, СТАВЛЕННЯ ТА НАСЛІДКИ</i>	1691
Розов В.І. <i>АДАПТИВНІ ПРЕДИКТОРИ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ</i>	1701
Склянкіна Г.Ю. <i>БРА-ФІТТИНГ ЯК ФАКТОР ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМФОРТУ І ВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ</i>	1714
Старовойт Т.П., Макаренко А.О. <i>СИМВОЛІКО-ІМАГІНАЛЬНІ КАРТИ «ЖІНКА БЕЗ МЕЖ» ЯК МЕТОД РОБОТИ З ЖІНОЧИМИ РОЛЬОВИМИ АРХЕТИПАМИ</i>	1725
Харченко А.С., Юдіна Н.О., Гончарова Н.О. <i>ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ЗДОРОВ'Я : СХІДНА І ЗАХІДНА ТРАДИЦІЇ</i>	1738
Ходанович Е.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЇХ АДАПТАЦІЇ ДО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	1751
Хуртенко О.В., Гаврилова Н.В. <i>ОСОБИСТІСНІ РЕСУРСИ СТРЕС-ДОЛАЮЧОЇ ПОВЕДІНКИ</i>	1764
Шаумян О.Г. <i>ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПЕРЕБІГ ПРОЦЕСУ САМОЗМІНЮВАННЯ ЖИТЕЛІВ УКРАЇНИ В РОЗРІЗІ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ТА ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ</i>	1775

- Шашенкова А.О., Шашенков Д.М.** 1787
*ЦИФРОВЕ СУПЕР-ЕГО ЯК ПРОДУКТ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: МЕХАНІЗМ
ФОРМУВАННЯ ТА ВПЛИВ НА ОСОБИСТІТЬ*
- Шило І.О.** 1801
*ФАКТОРИ СУЇЦИДАЛЬНОСТІ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ:
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ*
- Юркевич Г.Й., Кульчицький В.Р.** 1811
*АКМЕОЛОГІЧНО-ДУХОВНІ ЦІННОСТІ У ПСИХОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ*
- Якимчук Б.А.** 1824
*ЕКОНОМІЧНА СВІДОМІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ
СОЦІАЛІЗАЦІЇ*
- Якимчук І.П.** 1836
*ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
В УМОВАХ ВІЙНИ*
- Яковицька Л.С., Вашека Т.В.** 1848
*СОЦІАЛЬНО-КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ
АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА*

СЕРІЯ «Медицина»

- Chernii V.P., Chernii A.P.** 1859
*THERAPEUTIC POTENTIAL OF LESPEDEZA CAPITATA FOR THE
TREATMENT OF PATIENTS WITH CHRONIC KIDNEY DISEASE*
- Fomina L.V., Fomina D.O.** 1869
*SEX DIFFERENCES IN ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS AND THEIR
CLINICAL SIGNIFICANCE*
- Hmel L.L.** 1878
*PHYSIOLOGY OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM: MECHANISMS OF
REGULATION OF VASCULAR TONE AND BLOOD CIRCULATION*
- Kamyshna I.I., Tymchuk Yu.I.** 1887
FEATURES OF NEUROREHABILITATION IN STROKE
- Kozar O.M.** 1898
*PARAMETERS OF VASCULARIZATION OF CHORIONIC VILLI OF THE
PLACENTA AT DELIVERY AFTER 40 WEEKS*

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 2(48) 2025

- Lasavuts V.S.** 1906
FEATURES OF ULTRASTRUCTURAL CHANGES IN RAT LUNGS UNDER THE CONDITIONS OF THE ACTION OF VIPERA BERUS VIPER VENOM
- Pivtorak K.V., Shcherbenyuk N.V., Pivtorak N.A., Mazur H.M., Luchenko Ya.V.** 1917
THE ROLE OF ENDOTHELIAL DYSFUNCTION AND INSULIN RESISTANCE IN THE DEVELOPMENT OF CARDIOVASCULAR COMPLICATIONS IN PATIENTS WITH METABOLIC DYSFUNCTION-ASSOCIATED STEATOTIC LIVER DISEASE
- Sheremeta R.O.** 1936
PATHOLOGY OF GUNSHOT WOUNDS: CURRENT STATE OF THE PROBLEM
- Sprut O.V., Hrynychak N.M., Vasenko T.B., Sprut K.V.** 1945
EPIGENETIC MECHANISMS: ROLE IN THE DEVELOPMENT AND PROGRESSION OF MULTIFACTORIAL DISEASES
- Tokar P.Yu.** 1954
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FEATURES OF THE ORGANIZATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE CYCLE OF SPECIALIZATION IN THE SPECIALTY “SEXOPATHOLOGY” FOR MEDICAL STUDENTS IN THE SYSTEM OF POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION
- Yanchyshyn A.Ya.** 1962
STRUCTURAL CHANGES IN THE HEART OF RATS UNDER THE ACTION OF LEIURUS MACROSTENUS SCORPION VENOM
- Ангельська В.Ю.** 1972
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ, ПРОФЕСІЙНО-СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ ПЕРЕБУВАННЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ
- Буднік Т.О., Бойчук А.В.** 1988
ОЦІНКА ВПЛИВУ РІЗНИХ ДОЗ ЕРГОКАЛЬЦИФЕРОЛУ У ВАГІТНИХ ПРИ ГІПОВІТАМІНОЗІ ВІТАМІНУ D
- Вергун А.Р., Красний М.Р., Надашкевич О.Н., Вергун О.М., Мацях Ю.М., Ярема Я.І., Іваха М.О., Карпишин Н.В., Кіт З.М., Пляцко М.Г.** 2000
ВИПАДОК ПАПЛОМИ ВЕЛИКИХ РОЗМІРІВ ПОСТАМПУТАЦІЙНОЇ КУЛЬТИ У ХВОРОГО НА СИНДРОМ ДІАБЕТИЧНОЇ СТОПИ: КЛІНІКО-ДІАГНОСТИЧНІ ПАРАЛЕЛІ
- Гладун А.Ю., Сало С.В.** 2014
АНГІОПЛАСТИКА КОРОНАРНИХ СУДИН З ВИКОРИСТАННЯМ БАЛОННОГО КАТЕТЕРУ З ЛІКУВАЛЬНИМ ПОКРИТТЯМ У ЛІКУВАННІ ГОСТРИХ КОРОНАРНИХ СИНДРОМІВ: МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ У ПАЦІЄНТІВ З ДИФУЗНИМИ УРАЖЕННЯМИ КОРОНАРНИХ АРТЕРІЙ

- Гончарук Л.М., Федів О.І., Андрущак М.О., Телекі Я.М.** 2024
ФУНКЦІОНАЛЬНА ДИСПЕПСІЯ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)
- Грек Л.П.** 2038
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЕТІОПАТОГЕНЕЗА, ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СИНДРОМА РЕЗИСТЕНТНИХ ЯСЧНИКІВ. ОГЛЯД
- Журба О.О.** 2053
ВИВЧЕННЯ ЧАСТОТИ ГОСТРОГО КОРОНАРНОГО СИНДРОМУ НА ТЛІ ХРОНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ У ПАЦІЄНТІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП
- Камишна І.І., Погудина О.О.** 2064
ОСОБЛИВОСТІ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ У ПАЦІЄНТІВ З ПОПЕРЕКОВО-КРИЖОВОЮ РАДИКУЛОПАТІЄЮ
- Ковальова А.А., Циба С.В.** 2071
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЧОЛОВІКІВ ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ ПІСЛЯ ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ КУЛЬШОВОГО СУГЛОБУ
- Коцур Н.І., Козубенко Ю.Л., Гомонай І.В., Гріненко Ю.О.** 2083
ФІЗІОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСОБІВ КОРЕЦІЇ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ЗОРУ В ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ
- Кошарний В.В., Бойко Є.М., Абдул–Огли Л.В., Родинський Р.О., Яровенко С.В.** 2099
СПОСОБИ ФОРМУВАННЯ ХІРУРГІЧНОГО ДОСТУПУ ДО СІДНИЧНОГО НЕРВАЩУРА: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ
- Крук М.М.** 2108
ХРОНІЧНІ РИНОСИНУСИТИ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ СИНДРОМОМ ОБСТРУКТИВНОГО АПНОЄ СНУ
- Лагодич Т.С., Русалов В.Л.** 2119
ОСОБЛИВОСТІ ФІЗІОЛОГІЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ ТА ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)
- Левчук О.О., Денефіль О.В., Пелих В.Є.** 2131
ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ КАРДІОІНТЕРВАЛОГРАФІЇ У ЩУРІВ РІЗНОЇ СТАТІ ІЗ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИМ СТЕАТОГЕПАТОЗОМ ПРИ ДІЇ ПРЕПАРАТІВ ІНОЗИТОЛУ
- Ляховський В.І., Дудченко М.О., Корнійчук В.Й.** 2142
ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ВИДІЛЕННЯ ЖОВЧІ ПІСЛЯ ЛАПАРОСКОПІЧНОЇ ХОЛЕЦИСТЕКТОМІЇ

- Макарчук Н.Р., Бакалюк Т.Г., Стельмах Г.О., т Онук А.В.** 2155
ВПЛИВ КІНЕЗІОТЕРАПЕВТИЧНИХ ВПРАВ НА НЕВРОПАТИЧНИЙ БІЛЬ ТА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2 ТИПУ ТА ДІАБЕТИЧНОЮ ПОЛІНЕЙРОПАТІЄЮ
- Мельник В.Г., Гринзовський А.М.** 2166
ПИТАННЯ БІОБЕЗПЕКИ ЛАБОРАТОРІЙ У КОНТЕКСТІ БОЙОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ
- Огоренко В.В., Кокашинський В.О., Шорніков А.В., Вишневський М.С.** 2176
РОЛЬ КАНАБІНОЇДІВ ЯК «ВХІДНИХ ВОРИТ» У РОЗВИТКУ ЗАЛЕЖНОСТІ: ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕД ПАЦІЄНТІВ НА ЗАМІСНІЙ ПІДТРИМУВАЛЬНІЙ ТЕРАПІЇ
- Перепелова Т.В., Гасюк П.А., Демкович А.Є., Калашніков Д.В., Зубченко С.Г.** 2185
АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПАТОГЕНЕЗУ ДИСФУНКЦІЇ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА
- Поліщук Н.М.** 2197
ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ СПОРТСМЕНІВ, ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ СТАНІВ ПЕРЕНАПРУГИ РІЗНИХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ
- Родина Н.С., Русалов В.Л., Бріндак Д.В.** 2208
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ПРИСТРОЇВ НА ЗДОРОВ'Я ОЧЕЙ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ: АНКЕТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
- Романюк Л.Б., Климнюк С.І., Стахурська І.О.** 2219
АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СКЛАДАННЯ СУБТЕСТУ З МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ТЕСТОВОГО ІСПИТУ «КРОК-1» ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА» СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ
- Романюк А.Л., Хопта Н.С., Нечитайло Л.Я., Курас Л.Д.** 2230
ПРОГНОЗУВАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ N-ЗАМІЩЕНИХ 2-АМІНО-3-(БЕНЗОТРИАЗОЛ-1-ІЛ)-1,4-НАФТОХІНОНІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ
- Русалов В.Л., Лагодич Т.С.** 2241
ПОКАЗНИКИ АПОПТОЗУ CD4+-ЛІМФОЦИТІВ КРОВІ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ БАКТЕРІАЛЬНИХ ТОКСИНІВ IN VITRO
- Стовбан І.В., Стовбан М.П., Медведовська Н.В.** 2251
ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА СОЦІАЛЬНІ ТА ФІЗИЧНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ ПОРУШЕНЬ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК

- Ханюков О.О., Калашникова О.С., Сапожниченко Л.В., Смольянова О.В., Яловенко М.І.** 2264
ВИВЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИАРИТМІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КОМБІНОВАНОГО ПРЕПАРАТУ СОЛЕЙ КАЛІЮ ТА МАГНІЮ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ З ІШЕМІЧНОЮ ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ, ПОРУШЕННЯМИ РИТМУ СЕРЦЯ ТА ХРОНІЧНОЮ СЕРЦЕВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ
- Чорна В.В., Драчук В.А., Юрченко С.Т., Коцур Л.Д., Поляруш В.В., Тимчук Є.В.** 2274
ІНФАРКТ МІОКАРДА – ГОЛОВНИЙ ТЯГАР У ХХІ СТОЛІТТІ
- Шаравара Л.П., Дмитруха Н.М.** 2286
МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У ВНУТРІШНІХ ОРГАНАХ ЩУРІВ ЗА ВПЛИВУ ЗАВИСЛИХ УЛЬТРАДИСПЕРСНИХ ЧАСТИНОК, ЯКІ УТВОРЮЮТЬСЯ ПІД ЧАС ЗВАРЮВАННЯ МЕТАЛУ
- Шокало І.В., Біла Н.В., Карнаух Е.В., Коломицева І.М., Моспанюк В.В.** 2299
ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОАГУЛЯНТІВ У ХВОРИХ З ФІБРИЛЯЦІЄЮ ПЕРЕДСЕРДЬ ТА СУПУТНЬОЮ ХРОНІЧНОЮ ХВОРОБОЮ ПЕЧІНКИ НА ПРИКЛАДІ КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ
- Ярошевська Т.В., Маковійчук О.А., Самсоненко С.В.** 2317
КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДІТЕЙ З ЮВЕНІЛЬНИМ ІДІОПАТИЧНИМ АРТРИТОМ

УДК 316.61:005.336.2

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2\(48\)-1131-1142](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2(48)-1131-1142)

Хоружа Людмила Леонідівна доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, тел.: (044) 295-59-35, <http://orcid.org/0000-0003-4405-4847>

АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ УЧЕНИХ

Анотація. У статті схарактеризовано феномен міжкультурної компетентності у науковому дискурсі вітчизняних і зарубіжних учених. З'ясовано сутність понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «ключові компетентності». Визначено феномен міжкультурної компетентності, як здатність індивіда здійснювати комунікацію з представниками інших культур. Розглянуто різні моделі міжкультурної компетентності, авторами яких, є зарубіжні учені: індивідуалістичні, причинно-наслідкові, системні. Виокремлено пріоритетні цілі формування міжкультурної компетентності: сприяння адаптації особистості до соціальних, культурних, економічних реалій життя в умовах міжкультурної різноманітності і взаємостосунків представників різних етнокультурних груп; формування інтелектуального, соціального, культурологічного потенціалу, що базується на знаннях міжкультурного характеру, принципах гуманності і толерантності; сприяння формуванню індивідуума, спроможного до активної взаємодії з представниками інших етнокультурних груп, ефективної професійної діяльності в міжкультурному середовищі, якому притаманне почуття поваги до духовних і моральних цінностей інших культур. Наголошено на проблемах, які виникають у ході формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти. Розглянуто компоненти формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти. Виокремлено методи формування міжкультурної компетентності студентів та учнів: розроблення міжкультурного змісту освіти, що реалізується в навчально-пізнавальній, науково-дослідницькій, практичній підготовці та застосування інтерактивних, ігрових, тренінгових, дослідницьких форм і методів роботи; упровадження веб-технологій та інноваційних форм організації навчального процесу, в основі яких міжнародна співпраця вищих навчальних закладів-партнерів, а також проектування мовного/мовленнєвого дискурсу, максимально наближеного до професійного та ключових факторів їх реалізації: методика занурення, е-включеність, міжкультурна взаємодія, професійний дискурс; розігрування ролей, інсценування, ділові ігри, аналіз конкретної

ситуації, мозкова атака, круглий стіл; проведення методичних майстерень, відеотренінгів, культурно-специфічних тренінгів, дискусій, групового обговорення, використання проблемних ситуацій .

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, ключові компетентності, міжкультурна компетентність, моделі міжкультурної компетентності, компоненти та елементи формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти.

Khoruzha Liudmyla Leonidivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Educology and Psychological and Pedagogical sciences of Faculty of Pedagogical Education of Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, tel.: (044) 295-59-35, <http://orcid.org/0000-0003-4405-4847>

ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF INTERCULTURAL COMPETENCE IN THE SCIENTIFIC DISCOURSE OF DOMESTIC AND FOREIGN RESERCHERS

Abstract. The article describes the phenomenon of intercultural competence in scientific discourse. The meaning of the concepts of "competence", "key competencies", "competence approach" is clarified. The main attention is focused on the phenomenon of intercultural competence as the ability of an individual to communicate with representatives of other cultures. Various models of intercultural competence, authored by foreign researchers, are considered: individualistic, causal, and systemic. The goals of the formation of intercultural competence are highlighted: promoting the adaptation of the individual to the social, cultural, and economic realities of life in conditions of intercultural diversity and mutual relations between representatives of different ethnocultural groups; the formation of intellectual, social, and cultural potential based on knowledge of an intercultural nature, the principles of humanity and tolerance; promoting the formation of an individual capable of active interaction with representatives of other ethnocultural groups, effective professional activity in an intercultural environment, which is characterized by a sense of respect for the spiritual and moral values of other cultures. The problems that arise in the process of forming intercultural competence of education seekers are emphasized. The mandatory components and elements of forming intercultural competence of education seekers are considered. Methods of forming intercultural competence of students and pupils are highlighted: development of intercultural content of education, which is implemented in educational-cognitive, scientific-research, practical training and application of interactive, game, training, research forms and methods of work; introduction of web technologies and innovative forms of organizing the educational process, based on international cooperation of partner higher educational institutions, as well as designing a language/speech discourse that is as close as possible to the professional

one and key factors of their implementation: immersion methodology, e-inclusion, intercultural interaction, professional discourse; role-playing, dramatization, business games, analysis of a specific situation, brainstorming, round table; conducting methodological workshops, video trainings, culturally specific trainings, discussions, group discussions, use of problem situations.

Keywords: competence, key competences, competence-based approach, intercultural competence, models of intercultural competence, components and elements of the formation of intercultural competence of education seekers.

Постановка проблеми. Невідворотній рух України на шляху до входження у співтовариство європейських держав, подальший розвиток тісних партнерських взаємовідносин із США, країнами британської співдружності, поглиблення глобалізаційних процесів, зокрема, в освіті, розвиток науково-технічного прогресу та інтернаціоналізація виробництва і торгівлі товарів, робіт та послуг, вимагає радикального збільшення кількості українців здатних до дієвої комунікації з іноземцями та/або швидкої і адекватної адаптації до умов іншопольтурного середовища. Разом з тим, це завдання може бути вирішено лише в результаті суттєвого вдосконалення вітчизняного освітнього процесу, який має забезпечити істотне покращення та підвищення міжкультурної компетентності сучасних здобувачів освіти. Відтак, нагальною потребою для українських дослідників є пошук оптимальних механізмів його реалізації – педагогічних умов, форм, методів, змісту навчальної діяльності з урахуванням вітчизняного та закордонного позитивного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжкультурну компетентність індивіда досліджували такі вчені як-от: Е. Холл, Б. Блум, Р. Хавінгхерст, М. Сміт, Р. Езекіль (підхід до вивчення міжкультурної компетентності особистості як самостійного напрямку наукових досліджень); Б. Шпіцберг, В. Купах (класифікація чинників міжкультурної компетентності особистості), Х. Гамільтон, С. Тінг-Тумі, А. Курогі, Р. Вайсман, М. Хаммер Д. Расмуссен, Д. Деардорфф, М. Беннет, П. Кінг (обґрунтування моделей міжкультурної компетентності, серед яких: «індивідуалістичні», «причинно-наслідкові», «системні»). Вітчизняні вчені (І. Бахов, Я. Гнатенко, А. Гордійчук, Н. Калашнік, Д. Костенко, О. Кричківська, А. Любас, О. Пришляк, С. Радул, Н. Самойленко, І. Сафонова, О. Тіщенко, А. Токарева та ін.) зосередили свої зусилля на вирішенні питань оптимізації процесу формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців окремих спеціальностей – студентів ЗВО, а також формуванні міжкультурної компетентності учнів загальної середньої освіти (Н. Іванець початкова школа), А. Рутковська (учні 9-11 класів).

Метою статті є аналіз феномену міжкультурної компетентності в науковому дискурсі вітчизняних і зарубіжних учених.

Виклад основного матеріалу. Термін «компетентність» виник ще в античній Греції, і в розумінні Арістотеля та Платона означав такі риси людини як добродієність, майстерність, вміння [1]. У подальшому, в латинських, а згодом і у європейських джерелах його значення трактувалось як здатність індивіда робити щось успішно або ефективно у тій чи іншій сфері професійної діяльності [2].

Водночас, в широкий науковий обіг термін «компетентність» був введений лише у середині ХХ сторіччя американським лінгвістом Н. Хомським [3, С. 52; 4, С. 151]. Останній досліджував феномен компетентності, насамперед, через призму освітньої точки зору і був прибічником оптимізації та вдосконалення університетських навчальних програм за рахунок збільшення питомої ваги практичних занять із студентами для набуття ними вмінь та досвіду, вкрай необхідних для тогочасного ринку праці.

Аналогічні розробки проводили Д.-Г. Гаймз, Ю. Габермас, С. Крашен, Р. Елліс, М. Роменвілль, М. Сміт, Ф. Е. Вайнерт, Дж. Кулаген, Р. Бадер, Д. Мертенс, Б. Оскарсон, А. Шелтен та інші вчені, які по суті виступили засновниками та/або пропагандистами так званого «компетентнісного підходу», що, у свою чергу поступово трансформувався в концепт ключових компетентностей, зокрема, викладених у Всесвітній декларації про освіту для всіх «Назустріч базовим освітнім потребам» (World Declaration on Education for All «Meeting Basic Learning Needs», 1990 р.), де вперше був сформульований перелік життєво важливих умінь, необхідних для існування. У праці «Ключові компетентності. Концепт, що розвивається у середній освіті» (Key Competencies. A developing concept in general compulsory education, 2002 р.), серед ключових компетентностей виокремлюється вміння читати, писати та лічити; серед “загальних навичок” – вміння спілкуватися, вирішувати проблеми, вчитись, бути лідером; персональні компетентності – самоповага, ініціативність, відповідальність, креативність, настійливість; соціальні компетентності – повага до культур та традицій, підтримка професійних стосунків, а також громадянськість, що інтерпретується як активна участь індивідуумів у житті громади; ІКТ компетентності; володіння іноземними мовами; володіння науковою грамотністю – здатність застосовувати наукові знання, ставити запитання та робити вмотивовані висновки [1; 4].

Серед багатьох українських вчених, що займалися питаннями компетентності можна назвати: І. Беха, Н. Бібік, Л. Бірюк, С. Вітвицьку, О. Дубасенюк, В. Желанову, І. Зязюн, Т. Калюжну, В. Курок, О. Локшину, С. Макаренко, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, О. Пометун, І. Родигіну, О. Савченко, С. Сисоєву, О. Ситник, Г. Терещук, Н. Фоменко, В. Химинець, які вивчали компетентність крізь призму аксіологічного, педагогічного, акмеологічного та інших підходів. Наприклад, нами був застосований загальнокультурний підхід, в якому «компетентність» розглядається через культуру взаємодії, її зміст залежить від сукупності знань, моральності та

духовності, а ситуації вирішуються на основі особистісних і загальнозна-
чущих цінностей) [5]. В. Желанова, з точки зору компетентнісного підходу,
трактує «компетентність» з урахуванням суб'єктивних, актуальних, особис-
тисних характеристик та досвіду діяльності особистості [6].

Відмітимо, що на підставі результатів проведених вказаними зарубіж-
ними та вітчизняними науковцями досліджень, а також з урахуванням стійких
євроінтеграційних тенденцій, в Україні після 2008 року почалось поетапне
комплексне запровадження компетентнісного підходу у вищій освіті, а з 2016
року – в загальній середній освіті (НУШ), який передбачав переорієнтацію
освітнього процесу зі знаннєвої парадигми на створення умов для оволодіння
індивідом комплексом компетентностей, які перетворюють суму засвоєних
відомостей у здатність здобувачів освіти вирішувати життєві й професійні
проблеми, діяти в різних проблемних ситуаціях на базі отриманого власного
досвіду та вмінь практично реалізовувати наявні у них знання [7; 8, С. 132].

Вказані зміни знайшли своє закріплення в законодавстві, зокрема у
Законі України «Про освіту» (2017 р.), Держстандарті базової середньої освіти
(2020 р.), у яких перелічено 11-ть «ключових компетентностей, необхідних
кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності», серед яких здатність
спілкуватися іноземними мовами, інформаційно-комунікаційна та культурна
компетентності.

Необхідно зауважити, що термін «міжкультурна компетентність» виник
у США, вже після введення в обіг у 1950-ті роки поняття «міжкультурна
комунікація», і трактувався як здатність індивіда здійснювати комунікацію з
представниками інших культур. Одні з перших дослідників міжкультурної
компетентності Е. Холл, Б. Блум, Р. Хавінгхерст, М. Сміт, Р. Езекіль займа-
лись вивченням оптимальних зразків поведінки для спілкування з іноземцями,
які б забезпечували найбільш ефективну адаптацію нерезидентів до іншої
культури, а також можливість успішно в ній соціалізуватись. Для цього вони
розробили, а потім доповнили і уточнили «Характеристику міжкультурної
компетентності» в яку вносили особистісні якості індивіда, зокрема: гнучкість,
відповідальність, енергійність, комунікабельність, володіння іноземною
мовою, толерантність, здатність до аргументування власної позиції, до
компромісу та співпраці і тому подібне.

У подальшому, в 1990-ті роки закордонні вчені Х. Гамільтон, С. Тінг-
Тумі, А. Курогі на базі зазначених характеристик, згрупованих в такі компо-
ненти як мотивація, знання, вміння та навички, створювали так звані «індиві-
дуалістичні» (individualbased models) моделі міжкультурної компетентності,
які містили саме ті властивості людини, без яких, на думку авторів цих
моделей, ефективна міжкультурна комунікація є взагалі неможливою: –
знання про подібності і відмінності в культурах та про їх вплив на спілкування,
вміння долати міжкультурні непорозуміння, навички саморефлексії, здатність
сприймати різні точки зору, однаково шанобливе ставлення до цінностей
власної і чужої культури, та інше.

Тоді ж, за результатами дослідження вказаних компонентів міжкультурної компетентності, а саме їх змісту, місця і значення в цій системі, впливу на бажану кінцеву мету міжкультурної комунікації – адекватне порозуміння з представником іншої культури, Р. Вайсман, М. Хаммер Д. Расмуссен, а дещо пізніше (у 2006 році) Д. Деардорфф створили так звані «причинно - наслідкові» (causal path models) моделі міжкультурної компетентності. На нашу думку, найвдалішою з них є модель Д. Деардорфф, в якій компоненти міжкультурної компетентності особистості унаочнені у вигляді піраміди, де фундаментом виступає компонент мотиваційне «ставлення» індивіда, на ньому базуються компонент «знання та розуміння» культур і світоглядів, а також компонент «вміння» (слухати, спостерігати, інтерпретувати оцінювати, аналізувати), на них спирається компонент «бажані для людини внутрішні результати» (етнореляційний погляд, адаптованість до нового культурного середовища), а на самій вершині цієї піраміди – компонент «бажані зовнішні результати» (досягнення взаєморозуміння з комунікантом).

І все ж найбільш корисними та функціональними з наукової точки зору ми визнаємо моделі третьої групи – так звані «системні» моделі (systemic models), автори яких М. Беннет, П. Кінг та інші, використовують такі ж елементи і компоненти міжкультурної компетентності, як і моделі двох попередніх груп, проте досліджують їх в динаміці, завдяки чому процес формування міжкультурної компетентності конкретного індивіда (або групи індивідів) можна поділити на окремі послідовні етапи чи стадії, а також визначити її рівні. Зокрема, вказані закордонні вчені виокремили три рівня міжкультурної компетентності особистості: початковий, проміжний та зрілий, а також запропонували методіку їх визначення – залежно від наявного у індивіда обсягу відповідних міжкультурних знань, вмінь та навичок, інших необхідних індивідуальних якостей людини, в тому числі її адаптивних можливостей, здатності аналізувати свій комунікативний досвід, чутливості, внутрішнього етнорелятивного ставлення до іншокультурного навколишнього середовища та/або його представників.

Адже, саме «системні» моделі найбільш швидко реагують на суспільні зміни, краще враховують поточні виклики та вимоги часу, а відтак, можуть забезпечити досягнення цілей формування міжкультурної компетентності, до яких американські дослідники Дж. Бенкс, С. Беннет, С. Ніето віднесли:

- сприяння адаптації особистості до соціальних, культурних, економічних реалій життя в умовах міжкультурної різноманітності і взаємостосунків представників різних етнокультурних груп;
- формування інтелектуального, соціального, культурологічного потенціалу, що базується на знаннях міжкультурного характеру, принципах гуманності і толерантності;
- сприяння формуванню індивідуума, спроможного до активної взаємодії з представниками інших етнокультурних груп, ефективної професійної

діяльності в міжкультурному середовищі, якому притаманне почуття поваги до духовних і моральних цінностей інших культур [9; 10; 11; 12].

До речі, у США зазначені цілі досягаються завдяки їх законодавчому забезпеченню (Закон «Про громадянські права» – The Civil Rights Act of 1964, Закон «Про імміграцію» – Immigration Act of 1965), об'єднанню зусиль університетів (створена Асоціація міжкультурної комунікації – Intercultural Communication Association), запровадженню мультикультурної освіти, яка базується на принципі діалогу культур, включенні мультикультурного компоненту у всі навчальні плани і програми, а також етапи освіти та підготовки фахівців (бакалаврат, магістратура, післядипломна освіта), організації навчальної практики в мультикультурному середовищі, в т.ч. обов'язковій підготовці відповідних дослідницьких робіт і проектів, масовому застосуванні інтерактивних технологій формування міжкультурної компетентності [9].

Дещо пізніше, наприкінці ХХ ст. аналогічні заходи стали широко практикуватись і в країнах Європейського Союзу, що було обумовлено різким збільшенням іммігрантів з африканських та азійських країн. На теперішній час в Європі функціонує низка установ і проектів, які опікуються питаннями міжкультурної освіти, зокрема Спільнота міжнародних культурних організацій країн-членів Європейського Союзу (The European Union National Institutes for Culture – EUNIC), Європейська Комісія (The European Commission), програма ЄС «Дім Європи» (House of Europe), Європейська федерація міжкультурного навчання (The European Federation for Intercultural Learning (EFIL), Проект «Міжкультурне навчання учнів та вчителів» (The Intercultural learning for Pupils and Teachers Project) та багато інших.

Наша країна також ратифікувала низку регіональних угод, в т.ч. Європейську культурну конвенцію, Європейську хартію регіональних мов і мов національних меншин, бере постійну участь в програмах співпраці з Радою Європи, зокрема в Декларації Фаро, Білій книзі з міжкультурного діалогу.

Водночас, як ми вже зазначали, в Україні поки що немає законодавчо унормованої вимоги стосовно обов'язковості формування саме міжкультурної компетентності здобувачів освіти. Відсутня і мережа державних або приватних закладів, організацій, об'єднань чи проектів, які б системно пропагували та розвивали вказаний напрямок в освіті на загальноукраїнському рівні. Разом з тим, в останні роки збільшилась кількість наукових розробок вітчизняних вчених щодо формування даної компетентності у різних категорій здобувачів освіти.

Так, формуванням міжкультурної компетентності майбутніх фахівців окремих спеціальностей – студентів ЗВО займалися такі науковці, як С. Авхутська (учителів історії), О. Байбакова (фахівців соціальної роботи), І. Бахов (перекладачів), Я. Гнатенко (бакалаврів з міжнародної економіки), А. Гордійчук, Н. Калашнік (іноземних студентів), Д. Костенко (фахівців галузі

інформаційних технологій), О. Кричківська (фахівців зовнішньоекономічної діяльності), О. Кондратьєва (учителів початкової школи), С. Костюк (студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови), А. Любас (фахівців бойового та оперативного забезпечення), М. Моцар (перекладачів), О. Пришляк (майбутніх фахівців соціономічних професій), С. Радул (вчителів іноземної мови), А. Сайфул Дін (перекладачів), Н. Самойленко (фахівців гуманітарного профілю), І. Сафонова (іноземних студентів університету), О. Тіщенко (учителів хореографії), А. Токарева (менеджерів зовнішньоекономічної діяльності), Ю. Халеменик (магістрів педагогіки) та ін., а Н. Іванець і А. Рутковська вирішували аналогічні питання стосовно учнів загальної середньої школи, відповідно, початкових та 9-11 класів.

Вказані дослідники виявили та проаналізували наявні в українських освітніх закладах проблеми, які зазвичай виникають у ході формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти.

Зокрема, крім загальної для всіх цих закладів проблеми у вигляді невідповідності рівня міжкультурної компетентності їх випускників сучасним вимогам, передусім при здійсненні освітнянської чи підприємницької діяльності або на виробництві, науковці також назвали низку інших невирішених до теперішнього часу проблем, серед яких є:

- неготовність значної частини педагогів діяти в умовах культурного різноманіття сучасного суспільства і освітнього середовища (О. Тіщенко),
- домінування традиційних форм і методів навчання (О. Пришляк, С. Костюк),
- недостатня розробленість критеріїв та невизначеність механізмів реалізації формування міжкультурної компетентності (І. Бахов),
- не забезпечення у повній мірі комп'ютерним та Інтернет обладнанням (М. Моцар).

З аналізу їх наукових розробок вбачається, що формування міжкультурної компетентності як студентів, так і учнів закладів загальної середньої освіти пропонується здійснювати шляхом послідовного формування у ході освітнього процесу 4-х основних компонентів вказаної компетентності, які забезпечують належну та ефективну її функціональність, а саме:

- мотиваційно-ціннісного компоненту (формує ціннісне відношення здобувачів освіти до своєї та інших культур, активує потребу в комунікації з представниками цих культур, мотивує до підвищення рівня власної міжкультурної компетентності, який іноді вчені називають орієнтаційним, аксіологічним, моральним, мотиваційно-цільовим, цільовим, оцінним, коректуючим, ціннісно-когнітивним);
- теоретичного компоненту (знання «що робити», який можуть називати інформаційним, когнітивним, змістовим, гносеологічним, гностичним, лінгвокраїнознавчим, конативним, культурологічним);

- практичного компоненту (вміння та навички «як саме зробити», як застосувати свої знання на практиці, який також називають процесуальним, операційним, операційно-діяльним, діяльним, поведінковим, пізнавально-операційним, операційно-рефлексивним, процесуально-діяльним, праксеологічним, когнітивно-операціональним, змістово-процесуальним, когнітивно-комунікативним);

- емоційно-вольового компоненту (який формує толерантне ставлення до інших культур та їх представників, вміння поводити себе стримано та ввічливо, проявляти емпатію та розуміння навіть у конфліктних ситуаціях, який можуть називати оцінювальним, психофізіологічним, афективним, емоційним, емоційно-чуттєвим тощо).

Вказані компоненти містять відповідні елементи міжкультурної компетентності, які іноді у різних вчених хоча і знаходяться в різних компонентах (наприклад, коли одні й ті ж самі текстові файли поміщені в папки з різними назвами), проте є обов'язковими і необхідними для здійснення адекватної міжкультурної комунікації, а тому мають бути присутні в складі сформованої міжкультурної компетентності кожного здобувача освіти (звісно з урахуванням професійної та фахової специфіки).

До таких обов'язкових елементів міжкультурної компетентності дослідники відносять:

1) орієнтацію у феноменах іншого способу життя, свідомості, системи почуттів, ієрархії цінностей;

2) розуміння фактів іншої культури, здатність порівнювати їх з власним світоглядом культурним досвідом, знаходити між ними схожість і відмінність;

3) уміння вести діалог, критично його осмислювати, тим самим збагачувати власну картину світу;

4) розуміння залежності людського мислення, діяльності і поведінки, а також комунікативної діяльності та поведінки від культуророзумовлених когнітивних схем;

5) здатність і готовність до прийняття міжкультурної перспективи;

6) знання різноманітних, комунікативних стилів поведінки й уміння ідентифікувати їх у ситуаціях міжкультурної взаємодії;

7) розуміння основних принципів міжособистісної комунікації;

8) володіння стратегіями ідентифікації та аналізу нерозуміння під час спілкування на базі знань культурних відмінностей та їх впливу на комунікативну діяльність та поведінку;

9) відкритість до пізнання чужої культури та сприйняття психологічних, соціальних та інших міжкультурних відмінностей;

10) психологічний настрій на кооперацію з представниками іншої культури;

11) здатність долати соціальні, етнічні, культурні стереотипи,

12) володіння набором комунікативних засобів, правильний їх вибір залежно від ситуації [13].

Зрозуміло, що вказані елементи міжкультурної компетентності студента чи учня зможуть забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію лише за умови достатнього володіння ним іноземною мовою, без чого адекватне спілкування з іноземцями взагалі буде неможливим. Адже, як вірно зазначав М. Байрам, добре знання китайської культури аж ніяк не допоможе іноземцю порозумітися з китайцем, якщо він зовсім не розуміє китайської мови [14].

Також, далеко не зайвими будуть і знання здобувачами освіти основних засобів невербальної міжкультурної комунікації (серед яких кінесика, фізіогноміка, голосові ефекти, проксемика, такесика, хронеміка тощо). Стануть у нагоді і навички роботи з технічними приладами, засобами зв'язку, комп'ютерними програмами, базами даних і т.п.

Згідно з матеріалами наявних українських наукових розробок, серед методів, за допомогою яких вітчизняні дослідники пропонують формувати зазначені елементи міжкультурної компетентності студентів та учнів, можна виокремити наступні:

- розроблення міжкультурного змісту освіти, що реалізується в навчально-пізнавальній, науково-дослідницькій, практичній підготовці та застосування інтерактивних, ігрових, тренінгових, дослідницьких форм і методів роботи (О. Тіщенко);

- упровадження веб-технологій та інноваційних форм організації навчального процесу, в основі яких міжнародна співпраця вищих навчальних закладів-партнерів, а також проектування мовного/мовленнєвого дискурсу, максимально наближеного до професійного та ключових факторів їх реалізації: методика занурення, е-включеність, міжкультурна взаємодія, професійний дискурс (О. Кричківська);

- розігрування ролей, інсценування, ділові ігри, аналіз конкретної ситуації, мозкова атака, круглий стіл (О. Пришляк, А. Любас);

- проведення методичних майстерень, відеотренінгів, культурно-специфічних тренінгів, дискусій, групового обговорення, використання проблемних ситуацій (О. Пришляк, С. Радул).

На нашу думку, вказані методи, особливо, якщо вони використовуються в умовах іншомовного або квазііншомовного середовища, цілком здатні забезпечити ефективне досягнення поставленої освітньої мети. Разом з тим, оскільки ці методи можливо реалізувати лише через конкретні навчальні вправи та завдання для студентів і учнів, є сподівання, що в майбутніх дослідженнях саме їм буде приділятися більше уваги, що суттєво підвищить практичну цінність наукових розробок з даних питань.

Висновки. Таким чином, аналіз вітчизняного та зарубіжного наукового дискурсу проблеми міжкультурної компетентності дає підстави виокремити такі пріоритетні напрями дослідження зазначеного феномену:

- обґрунтування і розробка міжкультурної компетентності особистості як самостійного наукового напрямку;

- дослідження міжкультурної компетентності у форматі «індивідуалістичних», «причинно-наслідкових», «системних моделей»;
- визначення сутності та алгоритмів формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти в закладах загальної середньої та вищої освіти.

Література:

1. Локшина О. І. Тенденції розвитку змісту шкільної освіти в країнах Європейського Союзу : дис. ...д. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2011. 465 с.
2. Чеботарьова І. О. Етимологія поняття компетентність в англomовних джерелах. Наукові записки кафедри педагогіки. 2015. Вип. XXXVIII. С. 278–291.
3. Вішнікіна Л. П. Методична система формування предметної компетентності з географії в учнів основної школи : дис. ...д. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2018. 630 с.
4. Кокнова Т. А. Теорія і практика формування лінгвометодичної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов у процесі фахової підготовки : дис. ...д. пед. наук : 13.00.04. Старобільськ, 2021. 610 с.
5. Хоружа Л. Л. Теоретичні засади формування етичної компетентності майбутніх учителів початкових класів : дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Ін-т педагогіки АПН України. К., 2004. 412 с.
6. Желанова В. В. Теорія і технологія контекстного навчання майбутніх учителів початкових класів : дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Луганськ, 2014. 621 с.
7. Матійків І. М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2006. № 3. С. 44–53.
8. Горохівська Т. М. Теоретичні і методичні засади розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів фахових дисциплін технічних закладів вищої освіти : дис. ...д. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2021. 682 с.
9. Пришляк О. Ю. Теорія і методика формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій : дис. ...д. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2021. 417 с.
10. Banks J. A. Multicultural Education: Foundations, Curriculum and Teaching. Washington: University of Washington, 1995. 384 p.
11. Bennet C. I. Comprehensive multicultural education: Theory and practice. Boston & Bacon, 2005. 409 p.
12. Nieto S. We speak in many tongues: Linguistic diversity and multicultural education. Multicultural education for the twenty-first century. Washington, DC: National Education Association, 2002. 389 p.
13. Самойленко Н. Б. Теоретичні та методичні засади формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців гуманітарного профілю у вищих педагогічних навчальних закладах : дис. ...д. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2014. 458 с.
14. Byram M. Assessing Intercultural Competence in Language Teaching. Sprogforum. 2004. Vol. 6. № 18. PP. 8–13.

References:

1. Lokshyna, O. I. (2011). Tendentsii rozvytku zmistu shkilnoi osvity v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu [Trends in the development of the content of school education in the countries of the European Union]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Kyiv (in Ukrainian).
2. Chebotarova, I. O. (2015). Etymolohiia poniattia kompetentnist v anhlomovnykh dzherelakh [Etymology of the concept of competence in English-language sources]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky [Scientific notes of the Department of Pedagogy]*, XXXVIII, 278–291 (in Ukrainian).

3. Vishnikina, L. P. (2018). *Metodychna systema formuvannia predmetnoi kompetentnosti z heohrafii v uchniv osnovnoi shkoly* [Methodological system for the formation of subject competence in geography in primary school students]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Kyiv (in Ukrainian).
4. Koknova, T. A. (2021). *Teoriia i praktyka formuvannia linhvometodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv inozemnykh mov u protsesi fakhovoi pidhotovky* [Theory and practice of the formation of linguistic and methodological competence of future teachers of foreign languages in the process of professional training]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Starobilsk (in Ukrainian).
5. Khoruzha, L. L. (2004). *Teoretychni zasady formuvannia etychnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv* [Theoretical principles of the formation of ethical competence of future teachers of primary grades]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Kyiv (in Ukrainian).
6. Zhelanova, V. V. (2014). *Teoriia i tekhnolohiia kontekstnoho navchannia maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv* [Theory and technology of contextual teaching of future primary school teachers]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Luhansk (in Ukrainian).
7. Matiikiv, I. M. (2006). *Kompetentnisnyi pidkhid do profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv* [Competency-based approach to the professional training of future specialists]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity [Pedagogy and psychology of vocational education]*, 3, 44–53 (in Ukrainian).
8. Horokhivska, T. M. (2021). *Teoretychni i metodychni zasady rozvytku profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti vykladachiv fakhovykh dystsyplin tekhnichnykh zakladiv vyshchoi osvity* [Theoretical and methodological principles of the development of professional and pedagogical competence of teachers of specialized disciplines of technical institutions of higher education]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Vinnytsia (in Ukrainian).
9. Pryshliak, O. Yu. (2021). *Teoriia i metodyka formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii* [Theory and methodology of the formation of intercultural competence of future specialists of socio-economic professions]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Ternopil (in Ukrainian).
10. Banks, J. A. (1995). *Multicultural Education: Foundations, Curriculum and Teaching*. Washington: University of Washington.
11. Bennet, C. I. (2005). *Comprehensive multicultural education: Theory and practice*. Boston & Bacon.
12. Nieto, S. (2002). *We speak in many tongues: Linguistic diversity and multicultural education. Multicultural education for the twenty-first century*. Washington, DC: National Education Association.
13. Samoilenko, N. B. (2014). *Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv humanitarnoho profilu u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh* [Theoretical and methodological principles of forming intercultural competence of future specialists in the humanitarian field in higher pedagogical educational institutions]. *Doktorska dysertatsiia [Doctor`s thesis]*. Kyiv (in Ukrainian).
14. Byram, M. (2004). *Assessing Intercultural Competence in Language Teaching*. *Sprogforum*, 18, 8–13.